

Zašto se kritikuje (neo)liberalizam?

Zar u Crnoj Gori danas ima nesto pogrdnije nego kada vas proglase (neo)liberalom? A tek kada vas oslove sa utemeljivač (neo)liberalizma u Crnoj Gori? Zar tada kvazi-elita ne likuje? Ima li u tom pristupu razlike u odnosu na neke prethodne ideološke neistomišljenjike, iz II svjetskog rata ili odmah nakon rata? Zar se kod kritičara (neo)liberalizma „elitizam“ ne dokazuje time što ćete „biti protiv“? Zašto je ideologija „biti protiv“ toliko popularna među kvazi elitom? Da li se nedostatak znanja prikriva upravo filozofijom „biti protiv“? Kako možemo utvrditi da to zaista ne potiče iz nedostatka znanja, a možda i karaktera? Koliko je opasan elitizam zasnovan na pretenzijama i ambiciji, a bez pokrića u znanju i sopstvenoj kreaciji?

Da li su prv praktični neoliberali bili Margaret Tačer i Ronald Regan? Da li neko može da isto spori za Deng Xiaopinga? Možete li zamisliti da je Deng Xiaoping bio neoliberal? A da li neko spori da je on utemeljivač sadašnjeg ekonomskog buma u Kini?

Zar Deng nije već 1978 napravio prvi korak ka liberalizmu komunističke ekonomije u Kini, u zemlji u kojoj živi 1/5 svjetske populacije? Da li neko spori da je na tim liberalnim osnovama nastala jedna nova Kina, u budućnosti vodeća svjetska ekonomija? Zašto to nije nastalo na talasu autoritativizma i protekcijonizma, za koji se zalažu naši crnogorski protekcijonisti? A pod čijom prisilom je Deng Xiaoping podstakao liberalizam u Kini? Zar Japan, ..., Hong-Kong, Singapur, Tajvan,... već nisu bili liberalizovali njihovu ekonomiju i postizali veliki ekonomski uspjeh? Da li je Kina, kao što je rekao Deng, smjela da ponovi grešku od prije skoro hiljadu godina da se zatvori i da se stoga jedna napredna civilizacija, civilizacija koja je za to vrijeme imala najveće tehnološke pronalaskе, da zaostane za Evropom, koja se otvarala i postala nosilac nove civilizacije? Da li se razumije da ushićene priče protivnika liberalizma o ekonomskom progresu Kine upravo počivaju na liberalizmu?

Da li je i Regan bio primoran da poslije mjera tadašnjeg predsjednika Federalnih rezervi, Pola Volkera u oblasti monetarne ekonomije vodi liberalnu ekonomsku politiku, kasnije poznatu kao reganomika? Zašto se ne vratimo na 60-te godine kada je idejna pojava Berija Goldvotera unutar Republikanske partije bila ključni ideološki protivnik nadolazećim socijalističkim idejama u SAD? Da li je možda potrebno ići do „očeva nacije“ i Deklaracije o nezavisnosti iz 1776. godine? Zar Kip slobode nije vizualizacija ideje liberalizma? Zašto umjesto Kipa slobode na Long Islandu ne stoji npr. matematički znak jednakosti – poruka da je jednakost osnovni princip organizacije društva? Zašto možda tamo ne stoji kip nekog kralja, nekog ovozemaljskog boga?

A što je liberalizam shvaćen kao polit-ekonomska teorija i praksa, ako ne-shvatanje da ljudsko biće može najbolje da napreduje ako se oslobodi njegova individualna preduzetnička sloboda i njegova individualna preduzetnička vještina u okviru institucionalnog okvira? Zašto kritičari ne navedu grijeh ovog pristupa (svakako, ništa nije idealno, čak ni priroda)? Da li se može prihvatiti još jedna bazična pretpostavka: kod liberalizma država treba da štiti život i svojinska prava ljudi i da gradi institucije potrebne za razvoj individualizma? Da li u liberalizmu „može sve“, kao što kažu kritičari? Zar liberalizam nije ideologija slobode? A kada smo slobodni: da li onda kada znamo pravila i zakone ili onda kada oni ne postoje i ne primjenjuju se? Zar suština liberalizma nije upravo postojanje i poštovanje zakona – pravila igre? Da li postoji ijedna ideologija koja više insistira na pravilima i zakonima od liberalizma? Da li bi se mogla odigrati bilo koja fudbalska, rukometna, košarkaška... utakmica bez pravila? A zar sport nije naočigledniji primjer (neo)liberalizma? Zar to nije individualna sloboda u okviru pravila igre u tom sportu? A što je sudija? Zar to nije ista uloga kao što bi država trebalo da je ima u ekonomiji: da se tokom igre poštuju pravila i zakoni? Da se izgradi sistem gdje sudija (država) ne smije da navija ni za jednu ekipu na štetu druge (za jednu kompaniju u odnosu na druge)? Što je grijeh u našem zalaganju da država bude kao sudija u sportu? Da li možda to što političari (država) ne mogu da podnesu da su igrači timova popularniji od njih? Da ne mogu da podnesu da Ronaldinjo postigne go, a da prethodno ne pita njih? Da li oni traže da svaki igrač, prije šuta na gol pita: mogu li da pucam?

Ko su najveći kritičari (neo)liberalizma u Crnoj Gori? Zar to nisu zapravo ljudi koji de-fakto sprovode, svjesno ili ne, ideje neoliberalizma? Ko podstiče i održava odnose sa Svjetskom bankom i Međunarodnim monetarnim fondom u Crnoj Gori? Zar IMF i WB nisu klasične institucije neoliberalizma (po mom mišljenju prevaziđene i zalažem se za njihovo ukidanje)? Zar jedan zvaničnik na pitanje novinara zašto kritikuje crnogorsku liberalnu školu, a saraduje sa IMFom nije odgovorio: IMF je malo neoliberalan, ovi naši su mnogo? Da li se to u krugovima kvazi i funkcionalističke elite u Crnoj Gori zove licemjerje? Da li taj gospodin shvata da se radi o konceptu i o ideji? Da li žena može biti malo ili više trudna? Zar to ne liči da je IMF malo trudan, a naši liberali su mnogo trudni?

Zar svaki čas ne slušamo šta ćemo da postignemo ulaskom u Svjetsku trgovinsku organizaciju? Zar se tim ne hvale veliki „kritičari“ (neo)liberalizma? A zar WTO nije implementacija ideje (neo)liberalizma?

Ko se danas najviše hvali Eurom u Crnoj Gori?

Ko se danas najviše hvali novim biznisom u Crnoj Gori?

Ko se hvali niskim carinama, porezima, visokom stopom rasta, niskom inflacijom...?

Zar to nisu najveći kritičari (neo)liberalizma?

Zašto da niko u Crnoj Gori ne kaže da je protiv globalizacije? Zar ga jad ne bi našao upravo od te kvazi elite? Zar ta ista elita nije veliki kritičar neoliberalizma? A šta je globalizacija? Da li je to protekcionistička politika? Da li oni misle da je globalizacija „Proleterii svih zemalja ujedinite se“? Da li je u Crnoj Gori sada deviza: Budi protiv liberalizma, a sprovodi njihovu politiku, da bi očuvali funkcije? Zar to ne podsjeća na neke: nisam želio da budem član komunističke partije, ali sam želio da budem direktor? Da li raspolućena ličnost može imati viziju?

A da li se bez vizije može ići naprijed? Ili protivnici liberalizma smatraju da nam ne treba vizija, nego vođa? Možda bi oni najviše željeli Domanovićevog vođu?